

EXPUNERE DE MOTIVE la proiectul

DE LEGE A BUNEI CONDUITE ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ, DEZVOLTAREA TEHNOLOGICĂ ȘI INOVARE

Cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovarea se bazează pe acceptarea principiilor morale care determină buna conduită, în spiritul respectului față de adevărul științific, de oameni și animale și de mediul înconjurător. Perspectiva creerii Spațiului European al Cercetării presupune aderarea la același set de valori etice general valabile cât și o coerență a principiilor și criteriilor de evaluare a științei.

Asocierea României la Cel de-al Șaselea Program Cadru de Cercetare, adoptat de Consiliul și de Parlamentul European, a fost reglementată prin Memorandumul de înțelegere semnat la Bruxelles la 29 oct.2002 și ratificat prin O.U.G. nr.206/2002. La art. 3 al Programului se stipulează: **”Toate activitățile de cercetare desfășurate în conformitate cu Programul-cadru trebuie să se efectueze în conformitate cu principiile etice fundamentale”**. Examinarea unei propuneri de proiect de cercetare presupune o evaluare științifică și un examen etic. Metodologia mai prevede ca înaintea lansării proiectului de cercetare (semnarea contractului), acesta trebuie să aibă acordul instanțelor naționale pe domeniu. Această metodologie de apreciere și din punct de vedere etic este introdusă pentru ca Uniunea Europeană să nu finanțeze cercetări care contravin principiilor etice.

Prezentă inițiativă legislativă urmărește reglementarea problemelor de natură etică care pot să apară în cercetarea științifică din România. Buna conduită în cercetarea științifică este esențială, în primul rând, pentru integritatea în știință. Astfel, cercetarea științifică trebuie să se desfășoare cu profesionalism și onestitate, prin excluderea acțiunilor necinstite care sunt definite în proiect. Pe de altă parte, știut fiind faptul că tot ce este științific și tehnologic posibil nu este absolut necesar de dorit sau admisibil, principiile etice în cercetare trebuie să se manifeste și în legătură cu experimentele pe subiecți umani, în experiențele pe animale sau în acelea care aduc atingere mediului. Proiectul de lege prevede înființarea Consiliului Național de Etică, cu Comisii pe domenii, și a Comitetelor instituționale de etică, precizându-se rolul acestora. Se prevede realizarea Codului general de etică în cercetare-dezvoltare și a codurilor pe domenii de activitate. Proiectul de lege mai precizează procedura generală de urmat în cazul sesizării unei abateri de la

bunele practici, răspunderile aparținând, ca și în alte țări, instituțiilor. Codurile pe domenii sunt absolut necesare dată fiind varietatea de domenii ale cercetării. Ele sunt deosebit de importante mai ales în domeniile biomedicale unde există o bogată legislație internațională, numeroase recomandări și principii care trebuie respectate. Deasemenea, se legiferează apariția codurilor instituționale de bună practică pe baza Codului general de conduită.

Prin proiectul de față, România se va alinia la practicile mondiale și în special cele europene în domeniu, responsabilitățile în respectarea principiilor etice din coduri revenind instituțiilor și personalului de cercetare.

Prezenta propunere legislativă este alcătuită pe baza experienței legislative internaționale, consultând numeroase acte.

Printre acestea putem cita Convenții și Declarații (Declarația universală a U.N.E.S.C.O asupra genomului uman și asupra drepturilor omului, Carta drepturilor fundamentale al U.E., Nisa, 7 dec. 2000, Convenția C.E. pentru protecția drepturilor omului și demnității ființei umane - Oviedo 1997, Declarația de la Helsinki, etc), Directive ale CE (2001/20, 83/570, 86/609, 98/44, 90/219, 2001/18, etc), Decizii ale CE (182/1999, 167/1999), legea 94-654/29 iulie 1994 și decretul 97-555/29 mai 1997 (Franța), legile nr. 353/24 iunie 1990 și 555/29 mai 1997 (Danemarca), Decretul 1357/15 dec. 1991 (Finlanda), Royal Society of New Zealand Act, 1997, sec 34: Code of Professional Standards and Ethics in Science and Technology (Noua Zeelandă), documente oficiale ale Oficiului de politică a științei și tehnologiei al Casei Albe, publicate în Federal Register, 6 dec. 2000, p. 76260-76264, coduri etice și regulamente ale universităților din Europa, America și Australia, avize ale Grupului European de etică al Comisiei Europene, etc.

Aprobarea proiectului de lege a bunei conduite în cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică va contribui în mod substanțial la integrarea cercetării științifice românești în Spațiul Științific European, prin compatibilizarea instituțiilor, a reglementărilor și prin recunoașterea aceluiași set de valori.

Față de cele prezentate mai sus, a fost întocmit proiectul de lege alăturat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

SENATORI

Păun Ion Otiman

Laurențiu Popescu